

Minőségi kultúrát szolgáltat-e a Magyar Rádió? – 2. rész

Cikksorozatunk második részében – a Médiatörvény megszületése körülményeinek és hatásainak vizsgálatával – megpróbálunk magyarázatot keresni arra, hogy a mi indíthatta el az amúgy nemzetközileg is elismerten igen magas színvonalú magyar közrádiózás hanyatlását, elsősorban a szakmai műhelyek, ezen belül is a zenei együttesek szempontjából. Bár korábban is jelentkeztek feszültségek a Magyar Rádió struktúrájának különböző szintjeire beágyazott zenei együttesek működtetésében, a megfelelő vezetési koncepció és a szerencse folytán kedvező személyi feltételek, azon felül, hogy biztosították a zenekar és a kórusok számára a szűken vett, ám akkor még szerteágazó rádiós feladatok teljesítését, szerencsésen tudták azt ötvözni – a szakmai fejlődés érdekében elengedhetetlen – hazai és külföldi koncert-pódiumokon való rendszeres megjelenéssel. A korábbi vezetésnek meg sem fordult a fejében a Such György által megfogalmazott gondolat, miszerint „a Magyar Rádióknak nem tartozik az alaptevékenységi körébe a mégoly színvonalas és nagy tradícióval rendelkező művészeti együttesek fenntartása.”

Az elmúlt négy év eseményeit tekintve óhatatlanul felmerül a kérdés, vajon e gondolat felvetésének hátterében nem az a fajta „kölségtakarékos” gazdálkodás bújik-e meg, amelynek végső célja a nyereség függvényében progresszívan emelkedő, sokmilliósi vezetői fizetések és prémiumok osztogatása.

És talán itt búvik meg a lényeg. Miközben pályázatában Such György azt írja, hogy „megválasztott elnökként ezért törekedni fogok arra, hogy a nagy múltú zenei együttesek a pénzügyileg sokkal előnyösebb alapítványi, vagy közhasznú társasági forma keretein belül működjenek”, a gyakorlatban ennek épp az ellenkezőjét tette: minden befolyását igyekezett latba vetni, nehogy sikerüljön a parlament egyik képviselőcsoportjának akciója, amelynek eredményként közhasznú társaságként, rádiós feladataik megtartása mellett a kulturális tárcához kerülhetek volna az együttesek, na és persze a velük járó milliárdos költségvetési támogatás, amellyel ugyancsak jól lehet búvészkedni – amíg azt a Magyar Rádió zrt. kezeli. Az együttesek – az előre bejelentett szándék ellenére – ma is a Magyar Rádióon belül, az eddigieknél is előnytelenebb pozícióban, sorozatos fegyelmi eljárásokkal zaklatva és megfélelmitve várják sorsuk jobbrafordulását –, ha megérik...

Azonban kevesen látják, hogy Such György és társai ebben a környezetben csak azt használták ki, amit a törvény és a politikusok lehetővé tettek számukra. Éppen ezért elérkezett az idő, hogy felelős döntéshozók szembe nézzenek a – most már nyilvánvalóan – rossz Médiatörvény hatásaival, és végre olyan módon kezeljék a problémát, amely képes megoldást találni a közpénzből történő közszolgáltatási feladatok ellátására éppúgy, mint arra, hogy a közszolgáltatás, benne a művészet, a kultúra, nem működhet részvénytársasági formában és nem lehet a politika játékszere!

(A Szerk.)

Kertész András

Média, zene, közszolgálat

Szirányi Jánossal, a Bartók Béla Emlékház igazgatójával, a Magyar Rádió egykori elnökével készített riportból képet kaphatunk a hazai közrádiózás rendszerváltozás utáni két évtizedének legfontosabb szakmai, szervezeti és irányítási változásairól, sőt néhány vonatkozásában érintetjük a nehezen kiírt törvényi szabályozás lényeges elemeit, valamint egyelőre feloldhatatlan kudarcait is.

! Készül az új médiatörvény. Hogy látja a rádió mostani helyzetét? Ami most történik a Magyar Rádióban az hasonlító abhoz, ami a rendszerváltás folyamán történt?

– A hazai média világa már semmiben nem hasonlítható a rendszerváltás időszakához: a kilencvenes évek derekán – majdnem teljes parlamenti konszenzussal – megszületett és életbe lépett a máig érvényes médiatörvény. Eredményként megváltozott a közszolgálati intézmények státusza, szervezeti formája, finanszírozása és felügyelete,

melléjük felsorakoztak a piac (értsd: hallgatottság, nézettség) vezérelte országos és helyi kereskedelmi médiumok, újra osztódott a teljes reklámpiac – egyszóval hazánkban is kialakult a plurális média rendszere. Úgy magyar módra, tele jó szándékú reménnyel, társadalmi lelkesültséggel – majd óriási csalódásokkal. Hogy mi volt/lett csalódásaink oka? Megértéséhez valóban vissza kell tekintenünk a hazai média világának rendszerváltáskori helyzetére, szakmai állapotára.

Bízást állítható, hogy a Magyar Rádió (és